

آموزش دانش آموزان استثنایی در ایالات متحده ی آمریکا

مصاحبه با کاترین جستر (متخصص اختلالات یادگیری، استاد راهنمای دانشجویان استثنایی)

مصاحبه گر: پروین خدایاری

بنابراین معمولاً این افراد بیشتر از یک نوع معلولیت دارند.

۲. دانش آموزان تحصیل را در چند سالگی آغاز می کنند؟ آیا مدارس آنها از دانش آموزان عادی جدا است و آیا شهریه می پردازند یا خیر؟

تمام دانش آموزان مدرسه را در یک سن معین شروع می کنند. بعضی مواقع معلولیت فرد زود تشخیص داده می شود، مثلاً در ۲ یا ۳ سالگی. به این نوع دانش آموزان می توان زودتر کمک کرد ولی برخی معلولیت دیرتر تشخیص داده می شود، به ویژه معلولیت های پنهان که آشکار نیستند. در این نوع موارد تا زمانی که کودک به مدرسه نرفته، به معلولیت او پی نمی بریم. ولی بعد از این که با معلولیت این کودکان آشنا شدیم به آنها کمک می کنیم.

در آمریکا هدف و برنامه این است که تا حد ممکن بتوانیم دانشجویان معلول را در کلاس های معمولی بگنجانیم. اما اگر معلولیت بسیار مزمن باشد، برایشان کلاس های ویژه ای در نظر گرفته خواهد شد. با وجود این، سعی خواهد شد که این مسأله پیش نیاید چون سعی ما این است که دانشجویان را از هم جدا نکنیم. همچنین در نظام آموزشی عمومی آمریکا خدمات برای دانش آموزان معلول رایگان است و این یک قانون مصوب است.

۱. از لحاظ تحصیلی دانش آموزان به چند دسته و به چه گروه هایی تقسیم می شوند؟

در کالج DVC از جمعیت ۲۵۰۰۰ نفری دانشجویان، ۱۲۰۰ دانشجو معلول هستند. این دانشجویان در دسته های متعدد معلولیتی قرار می گیرند. دانشجویان ناشنوا، دانشجویان نابینا و دانشجویانی که مشکلات پزشکی و شرایط سلامتی نامطلوب دارند. دانشجویانی که معلول جسمی هستند که تعدادی از آنها روی صندلی چرخدار می نشینند و عده ای در راه رفتن مشکل دارند که همه ی اینها جزء معلولیت های جسمی قابل مشاهده به شمار می آیند.

دسته ی دیگر شامل تمام معلولیت های روان شناختی است. آنهایی که دچار افسردگی یا اضطراب شدید هستند یا آنهایی که بیماری های روانی دارند مثل بیماری های دوقطبی. همه ی اینها جزء بیماری های روان شناختی به شمار می روند.

بسیاری از دانشجویان بیشتر از یک معلولیت دارند. همچنین دسته ی دیگری هم دچار معلولیت های یادگیری و مشکل عدم تمرکز هستند. اینها همه جزء دسته معلولیت های پنهان به حساب می آیند. به این معنی که قابل مشاهده ی مستقیم نیستند ولی در واقع مشکل عدم تمرکز دارند و در بیشتر مواقع افسردگی نیز رنج می برند. زیرا برایشان بسیار سخت است که در جامعه با مشکل معلولیت خود زندگی کنند.

ما علاوه بر ارائه‌ی خدمات از دوره‌ی ابتدایی تا پایان دبیرستان، اگر معلولیت دانش‌آموزان جدی باشد به آنها تا ۲۱ سالگی خدمات ارائه می‌دهیم. برای آنها همین‌طور خدمات انتقالی وجود دارد تا بتوانند بعد از پایان دوره‌ی دبیرستان وارد بازار کار شوند و یا به ادامه تحصیل در دانشگاه بپردازند. پس بیشتر خدمات تحصیلی تا ۲۱ سالگی ارائه می‌شود.

۶. در دانشگاه مواد درسی شامل چه قسمت‌هایی است؟

در دانشگاه مطالب درسی به‌طور یکسان ارائه می‌شود، ولی به دانش‌آموزان معلول خدمات رسانی می‌شود. به عنوان مثال، اگر دانش‌آموزان نتوانند ادبیات سطح دبیرستان را با نمره‌ی قبولی بگذرانند کلاس‌های مجازی برای آنها برگزار می‌شود، مثل کلاس‌های مجازی برای ریاضی که به دانش‌آموزان کمک می‌کند سطح علمی خود را به دانشگاه برسانند. برنامه‌ریزی تحصیلی برای کلاس‌های مجازی نیز موجود است تا به آنها کمک شود به دانشگاه راه پیدا کنند. زمانی که وارد دانشگاه شدند، برای آنها خدمات تحصیلی دانشگاهی نیز وجود دارد تا به آنها کمک کند مطالب را بهتر متوجه شوند. به عنوان مثال، معلمان خصوصی و یا دادن وقت اضافی در زمان برگزاری امتحانات و یا برگزاری امتحان در محیطی آرام تا بتوانند به خوبی امتحان را پشت سر بگذارند. این نوع خدمات به‌طور کل باعث تطابق دانشجو و سازش او می‌شود.

۷. دوره‌ی بعد از ابتدایی چند سال طول می‌کشد؟

دوره ابتدایی از کلاس اول تا پنجم، دوره راهنمایی از کلاس ششم تا هشتم و دوره دبیرستان از نهم تا

۳. آیا دوره‌ی آمادگی تحصیلی برای دانش‌آموزان وجود دارد؟

بله، سعی ما این است که دانش‌آموزان معلول را به محض آن که معلولیت آنها تشخیص داده می‌شود، حتی از زمان تولد زیر پوشش خدمات قرار دهیم. شاید این خدمات در مدرسه ارائه نشود چون سن کودک بسیار کم است. این خدمات بیشتر به صورت گفتار درمانی است و بسته به نوع معلولیت فرق می‌کند.

۴. آیا کتاب‌های درسی دانش‌آموزان استثنایی (به جز افراد کم‌توان ذهنی) با دانش‌آموزان عادی یکسان است؟

سؤال بسیار مناسبی است و جواب آن بله است. حتی دانش‌آموزان معلول ذهنی و عقب‌مانده کتاب درسی مشترکی با دانش‌آموزان معمولی دارند، ولی ما در مرکز خدمات معلولان به دانش‌آموزان معلول کمک می‌کنیم به این کتاب‌ها دسترسی داشته باشند. فرضاً برای دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی بینایی مطالب درسی را یا به زبان بریل در اختیار آنها قرار می‌دهیم تا بتوانند آن را حس کنند و یا آن مطالب را به صورت صوتی در لوح‌های فشرده قرار می‌دهیم تا قابلیت شنیدن آن را داشته باشند. پس مطالب یکسان است ولی ما به آنها کمک می‌کنیم که مطالب قابل فهم‌تر باشد. برای دانش‌آموزان عقب‌مانده هم همین‌طور است. اگر به عنوان مثال، دچار نارساخواری هستند مطالب روی لوح فشرده به آنها عرضه می‌شود.

۵. دوره‌ی ابتدایی چند سال طول می‌کشد؟

تمام مقاطع تحصیلی همانند مدارس عادی است.

تحصیل بردازند. این یک قانون است و می‌توانند هر چند بار که بخواهند درسی را تکرار کنند. بعد از ۱۵ سالگی مجبور نیستند که در مدرسه باشند ولی می‌توانند تا ۲۱ سالگی در مدرسه به تحصیل ادامه دهند و هر درسی را هر چند دفعه که بخواهند بردارند.

۱۰. برای دانش‌آموزان معلول چه امکاناتی وجود دارد؟

در بعضی موارد در دانشگاه امکانات بیشتری نسبت به قبل از آن موجود است. ولی پیش از دانشگاه اگر بخواهیم به عنوان مثال، از دانش‌آموزان دارای معلولیت‌های یادگیری صحبت کنیم، معمولاً برای آنها مراکز یادگیری وجود دارد که می‌توانند در آنجا از امکانات آن استفاده کنند. به طور مثال، تدریس خصوصی ببینند و در آنجا بتوانند امتحان خود را برگزار کنند. پس قادر خواهند بود وقت بیشتری برای امتحان صرف کنند و در یک محیط آرام به امتحان پردازند. به همه‌ی این امکانات سازش‌های امتحانی گفته می‌شود. اگر دانشجویان معلولیت دیگری هم داشته باشند، دیگر امکانات نیز برای آنها فراهم خواهد بود. مشاور و متخصص یادگیری معلولان به آنها و همچنین به معلم مشاوره می‌دهد تا هم بتوانند در مورد وضعیت درسی دانش‌آموز و بهترین روش یادگیری برای او تصمیم‌گیری کند و هم به دانشجو در دسترسی به امکانات آموزشی کمک نماید. این گونه مشاوره‌های دو جانبه به طور دایم انجام می‌پذیرد.

۱۱. دانش‌آموزان معلول که هم در نوشتن مشکل دارند و هم مشکل بینایی و یا شنوایی دارند چگونه آموزش می‌بینند؟

خدماتی که برای دانش‌آموزان نابینا در نظر

دوازدهم است و بعد از آن هم دانشگاه قرار می‌گیرد.

۸. آیا برای دانش‌آموزان ضعیف معلم می‌تواند درسی را نیمه‌تمام آموزش بدهد و در سال‌های بعد ادامه‌ی آن تدریس شود؟

واقعیت این است که بهترین شکل آموزش، نظامی است که به آن نظام «خود قبولی» گفته می‌شود و بیشتر این موارد در کلاس ریاضی است. از آنجایی که یادگیری ریاضی برای بسیاری از افراد به ویژه معلولان سخت است، به آنها این اجازه را می‌دهیم که به عنوان مثال جبر را مرحله به مرحله بگذرانند تا بتوانند چند واحدی در هرترم گذرانده باشند و شاید آن درس برایشان دو سال طول بکشد تا تمام شود ولی حداقل آنها خودشان با تکیه بر اراده‌ی شخصی خود جلو می‌روند. درس ادبیات به این شکل ارایه نمی‌شود ولی ریاضیات به این نحو ارایه می‌شود.

۹. حداکثر در یک دوره‌ی تحصیلی، دانش‌آموزان ضعیف و مرودوی چندسال می‌توانند توقف تحصیلی داشته باشند؟

دانش‌آموزان این اجازه را دارند تا ۲۱ سالگی در مدرسه به تحصیل پردازند، با وجود این، بیشتر آنها در دوره‌ی دبیرستان و بعد از ۱۸ سالگی دیگر قصد ادامه تحصیل ندارند و متأسفانه ترک تحصیل می‌کنند و مدرک دیپلم خود را دریافت نمی‌کنند. مدرسه می‌خواهد آنها را زیر پوشش خود قرار دهد، ولی از آنجا که به یک حس ناامیدی می‌رسند ترک تحصیل می‌کنند. معمولاً دانش‌آموزان بعد از ۱۸ سالگی نمی‌خواهند در مدرسه باشند. این موضوع در دانشگاه با دبیرستان و قبل از آن فرق می‌کند، در مدرسه دانش‌آموزان موظف هستند تا ۱۵ سالگی به

در دوره‌ی راهنمایی، معلم‌ها دسته‌بندی می‌شوند و هر معلم تخصص خاصی خواهد داشت. به عنوان مثال، معلمی برای دروس ریاضی و علوم، دیگری برای ادبیات و اجتماعی. پس در دوره‌ی راهنمایی معلم‌ها بیشتر از دوره‌ی ابتدایی دسته‌بندی می‌شوند و این مسأله در دبیرستان به صورت تخصصی‌تری ادامه پیدا می‌کند.

۱۳. آیا برای معلم کلاس درس، معلم کمکی در نظر گرفته می‌شود؟

بله، صد در صد، ما به طور عمومی برای هر کلاسی و دانش‌آموزان آن کلاس، معلم کمکی در نظر می‌گیریم. اگر دانش‌آموز در یک کلاس عادی قرار بگیرد، برای او یک معلم کمکی آموزش ویژه در نظر گرفته می‌شود. ما حتی برای کلاس‌های ویژه که دانش‌آموزان دارای معلولیت شدید در آن قرار می‌گیرند نیز معلم در نظر می‌گیریم.

۱۴. آیا به دانش‌آموزان معلول تکلیف نیز داده می‌شود و یا تکالیف فقط در کلاس درس صورت می‌گیرد؟

این مسأله بستگی به شدت معلولیت دانش‌آموز دارد. اگر فرضاً این معلولیت شدید نباشد و دانش‌آموز در کلاس عادی نام‌نویسی شده باشد، از او انتظار می‌رود تمامی تکالیف را همانند بقیه‌ی دانش‌آموزان انجام دهد ولی به او امکانات ویژه‌ای همانند تدریس خصوصی خارج از کلاس تعلق خواهد گرفت. به همین منظور یک مشاور برای دانش‌آموز در نظر گرفته می‌شود تا بتواند وضعیت درسی و تکلیفی دانش‌آموز را بررسی کند. به عنوان مثال، ممکن است که مشاور برای دانش‌آموز ۲۴

گرفته شده است بیشتر کمک کردن به آنها در دسترسی به خط نوشتاری بریل است، پس بیشتر مطالب در قالب آن خط ارائه می‌شود. برای آن دسته از دانش‌آموزان که خط بریل را نمی‌دانند تمامی مطالب در قالب لوح فشرده عرضه می‌شود. از نوار کاست دیگر استفاده نمی‌شود و مطالب روی لوح‌های فشرده (سی دی) و روی رایانه به آنها داده می‌شود. پس برنامه‌ی اصلی ما عرضه‌ی مطالب درسی به شکل بریل و روی لوح‌های فشرده است. برای آن دسته از دانش‌آموزانی که مشکل گفتاری دارند، در بعضی موارد که فقط احتیاج به گفتاردرمانی هست و فقط بیانشان در حد مطلوب نیست، گفتاردرمانی در نظر گرفته می‌شود. اگر مشکل آنها شدید باشد و اصلاً قادر به حرف زدن نباشند، برای آنها وسیله‌های ارتباطی فراهم می‌شود. با استفاده از این فناوری آنها قادر هستند که با انگشتانشان با دستگاه ارتباط برقرار کنند و دستگاه با توجه به ورودی، خروجی صوتی دارد و از این راه منظور دانش‌آموز بیان می‌شود.

۱۲. آیا برای هر پایه‌ی تحصیلی یک معلم خاص تدریس می‌کند و یا برای هر درسی آموزگار جداگانه‌ای وجود دارد؟

در دوره‌ی ابتدایی که شامل کلاس اول تا پنجم است، معمولاً اگر دانش‌آموز معلولیت شدید داشته باشد برای او یک معلم جداگانه برای تمام مدت روز در نظر گرفته می‌شود و اگر معلولیت شدید نباشد، یک مشاور با معلم کلاس درس در مورد وضعیت تحصیلی دانش‌آموز مشاوره می‌کند و از این راه به دانش‌آموز معلول که در کلاس عادی قرار گرفته است خدمات درسی داده می‌شود.

مشاوره‌ی شغلی ارایه دهیم تا به آنها کمک شود مسیر شغلی خود را مشخص کنند. البته این مسیر می‌بایستی متناسب با معلولیت فرد باشد. به عنوان مثال، اگر دانش‌آموز قابلیت سخنوری خوبی ندارد، به او توصیه نمی‌شود که رشته‌ی وکالت را انتخاب کند. پس به آنها با توجه به قابلیت‌هایی که دارند توصیه‌های شغلی داده می‌شود. نهایتاً آنها همان مدرک دیپلم کلاس‌های عادی را دریافت می‌کنند چون در کشور آمریکا هیچ دیپلم ویژه‌ای داده نمی‌شود. همچنین انتخاب رشته‌ی تحصیلی تا شروع دانشگاه صورت نمی‌گیرد.

تمرین ریاضی را به جای ۴۸ تمرین در نظر بگیرد، این کار می‌تواند به این علت صورت بگیرد که دست دانش‌آموزان معلول بعد از آن خسته می‌شود و یا تمرکز او پس از حل ۲۴ تمرین از بین می‌رود. ولی این مسأله در دانشگاه فرق می‌کند. در دانشگاه هیچ‌گونه تغییری در مفاد درسی تمرین‌ها صورت نمی‌پذیرد و اگر کلاس درس باید ۴۸ تمرین انجام دهند، دانشجوی معلول نیز می‌بایستی به همان مقدار تمرین انجام دهد و همین تفاوت اصلی مدرسه و دانشگاه است.

۱۵. آیا مواد درسی دانش‌آموزان دبیرستانی استثنایی با عادی یکسان است؟

این مسأله باز به وضعیت معلولیت دانش‌آموز بستگی دارد. اگر دانش‌آموز معلولیت شدیدی داشته باشد و در کلاس ویژه قرار گرفته باشد، مواد درسی آنچنان سخت در نظر گرفته نخواهد شد. ولی اگر معلولیت دانش‌آموز معمولی باشد، وی در کلاس عادی قرار خواهد گرفت و می‌بایستی مواد درسی یکسانی را با بقیه‌ی دانش‌آموزان بگذراند. امکان این هم هست که فرضاً دانش‌آموز دروس هنر، تاریخ و ادبیات را در کلاس عادی بگذراند ولی ریاضی و علوم را در کلاس ویژه بگذراند، پس امکان ترکیبی نیز وجود دارد. این کلاس‌های ترکیبی بسته به وضعیت معلولیت دانش‌آموز می‌توانند از هیچ کلاس تا همه‌ی کلاس‌ها را در بر بگیرند.

۱۶. در دبیرستان برای دانش‌آموزان استثنایی (به جز کم‌توانان ذهنی) چه رشته‌هایی وجود دارد؟

ما سعی می‌کنیم به دانش‌آموزان خدمات

۱۷. دانش‌آموزان عقب‌مانده روی هم رفته بعد از دوره‌ی ابتدایی چه دوره‌هایی را می‌توانند بگذرانند؟

این مسأله همانند دانش‌آموزان استثنایی است. وظیفه‌ی ما ایجاب می‌کند دانش‌آموزان تا ۲۱ سالگی خدمات تحصیلی دریافت کنند. ولی در مورد دانش‌آموزان عقب‌مانده، بسیاری از آنها تا قبل از آن سن دبیرستان را ترک کرده‌اند. در هر صورت ما خدمات را به آنها تا ۲۱ سالگی، اگر مایل باشند، ارایه می‌دهیم.

۱۸. به دانش‌آموزان معلول در مدارس چند ساعت درس داده می‌شود؟

از دوره‌ی ابتدایی تا دبیرستان ساعات تدریس ۶ تا ۸ ساعت در هر روز است. ولی این مسأله در دانشگاه تا ۸ ساعت در روز افزایش پیدا می‌کند.

۱۹. آیا هر سال تحصیلی دو ترم است یا فرق می‌کند؟ در هر بخش این مسأله فرق می‌کند ولی معمولاً

۲۱. دانش آموزان استثنایی برای دروس هنر و کاردستی چه آموزش‌هایی می‌بینند؟

این مسأله هم‌بستگی به شدت معلولیت دانش آموز دارد. بسیاری از دانش آموزان این توانایی را دارند که این دروس را در کلاس‌های عادی بگذرانند، ولی اگر دانش آموز دارای ناتوانی شناختی باشد، دیگر نمی‌توان او را در کلاس عادی قرار داد و از آن جهت که قادر به دنبال کردن کلاس یا به پای دیگر دانش آموزان نیست، برای او کلاس ویژه‌ای در نظر گرفته می‌شود ولی همواره هدف ما این است که حتی دانش آموزان استثنایی در کلاس‌های عادی قرار بگیرند و تا جایی که بتوانیم آنها را در کلاس‌های ویژه قرار ندهیم و از اجتماع جدا نکنیم. ولی اگر واقعاً این امر امکان‌پذیر نباشد، مجبوریم آنها را در کلاس‌های جداگانه‌ای قرار دهیم. در واقع این به نفع آنها هم خواهد بود و در این صورت برای آنها کلاس‌های ویژه‌ی هنر، موسیقی و غیره تشکیل خواهد شد.

۲۲. آیا برای ورود به دبیرستان، برای دانش آموزان شرایط سنی خاصی وجود دارد؟

در واقع ما موظف به خدمت رسانی تا ۲۱ سالگی هستیم. بیشتر دانش آموزان از ۱۴ سالگی وارد دبیرستان می‌شوند ولی اگر این قابلیت را داشته باشند که زودتر دبیرستان را شروع کنند، این امکان برایشان فراهم خواهد بود.

سال به سه ترم و یا به چهار بخش تقسیم می‌شود. در هر صورت یک قسمت جزء تابستان به حساب می‌آید. در کشور آمریکا دانش آموزان مجبور نیستند که در تابستان به مدرسه بروند و این بیشتر به خاطر نیاز خانواده‌ها به فرزندان برای کمک در امور مختلف است. اما اگر دانش آموزی تصمیم بگیرد در تابستان هم درس بخواند، این امکان برای او فراهم است.

۲۰. آیا وسیله‌ی آموزشی خاصی برای دانش آموزان فراهم می‌شود؟ و اطلاعات مربوط به این وسایل را از چه راهی می‌توان پیدا کرد؟

من یک وب گاه اینترنتی خوب به شما پیشنهاد می‌کنم. در واقع مغازه‌ی ویژه‌ای که وسایل کمک آموزشی به فروش برساند را نمی‌توان پیدا کرد و دلیل این مسأله هم نبود بازار کافی برای این محصولات است، ولی قطعاً به شما وب گاه اینترنتی «انجمن معلولیت‌های یادگیری^۲» را پیشنهاد می‌کنم.^۳

آنها منابع اطلاعاتی و آموزشی بسیار به روز و خوبی دارند. در واقع هر دسته از معلولیت‌های آموزشی در کشور آمریکا انجمن خود را دارد. به عنوان مثال، اگر فرزندی با بیماری هرج و مرج طلبی دارید، یک انجمن مربوط به این دسته با اطلاعات مربوط می‌توانید پیدا کنید.

زیرنویس‌ها :

1. Bi polar
2. Learning disability association
3. Iidaamerica.org